

1. Testa nosaukums – TESTOSTERONS**2. Angļu val. – Total Testosterone****3. Īss raksturojums**

Testosterons ir androgēns, ko vīriešiem sekretē testis un virsnieres, sievietēm nedaudz sekretē olnīcas un virsnieres. Testosterona izdali testīs veicina gonadotropīni, virsnierēs AKTH. Organismā 60% testosterona cirkulē saistītā veidā ar SHBG (sekša hormonu saistošo globulīnu).

Testosterons nodrošina sekundāro dzimumpazīmju attīstību, spermatogēnēzi. Testosterons ietekmē vielmaiņu, stimulējot ķermeņa masas pieaugumu – muskuļu, kaulu masas. Inducē vairāku aknu enzīmu darbību. Testosterons stimulē eritropoēfina produkciju nierēs.

Testosterona līmeņa noteikšanu izmanto hipogonādisma diagnostikā.

4. Metode

Imūnķīmiska luminescence.

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums – sarkans vai dzeltens stobriņš (bez antikoagulanta).

- Asiņu uzglabāšanas laiks:

Ledusskapī (+15°C – +25°C) – 1 diena

Ledusskapī (+2°C – +8°C) serums – 7 dienas.

- Izmeklējamais materiāls – serums.

6. Referentās vērtības

Vecums	Sievietes	Vīrieši
< 6 mēneši	< 0.2 ng/mL	< 1.77 ng/mL
< 12 mēneši	< 0.2 ng/mL	< 0.20 ng/mL
< 6 gadi	< 0.22 ng/mL	< 0.25 ng/mL
< 10 gadi	< 0.2 ng/mL	< 0.30 ng/mL
< 12 gadi	0.2 - 0.25 ng/mL	< 0.50 ng/mL
< 15 gadi	0.2 - 0.40 ng/mL	0.2 - 5.72 ng/mL
< 18 gadi	0.2 - 0.40 ng/mL	2.20 - 8.00 ng/mL
< 50 gadi	0.2 - 1.20 ng/mL	
< 60 gadi		2.70 - 15.00 ng/mL
> 50 gadi	0.2 - 1.20 ng/mL	
> 60 gadi		2.3 - 7.0 ng/mL

7. Ietekmējošie faktori

↑ Anabolie steroidi, cimetidīns, antikonvulsanti, barbiturāti, bromkriptīns, perorālie kontraceptīvie līdzekļi, estrogēni, gonadotropīns (vīriešiem).

1. Testa nosaukums –SEKSHORMONUS SAISTOŠAIS GLOBULĪNS (SHBG)**2. Angļu val. – Sex hormone-binding globulin (SHBG)****3. Īss raksturojums**

SHBG ir aknās sintezēts glikoproteīns, kas specifiski saista testosteronu un 5-dihidrotestosteronu, kā arī estradiolu (ar mazāku afinitāti). Testosterons cirkulē galvenokārt saistībā ar SHBG. Transporta proteīna līmeņa variācijas var iespaidot cirkulējošā testosterona koncentrāciju, tāpēc testosteronu jānosaka kombinācijā ar SHBG un jākalkulē BAI (brīvo androgēnu indekss), kas tiek izmantots kā androgēnu statusa rādītājs un palīdz atdiferencēt hiperandrogēno hirsutismu.

4. Metode

Imūnķīmiska luminescence.

5. Stobriņa marķējums, asiņu uzglabāšanas laiks, izmeklējamais materiāls

- Marķējums – sarkans vai dzeltens stobriņš (bez antikoagulanta).
- Asiņu uzglabāšanas laiks:
Ledusskapī (+2°C – +8°C) serums – 7 dienas.
- Izmeklējamais materiāls – serums.

6. Referentās vērtības

Sievietes: 18 – 114 nmol/L

Vīrieši: 13 – 71 nmol/L

7. Ietekmējošie faktori

↑Grūtniecība, orālie kontraceptīvie līdzekļi, fenitoīns, deksametazons.

↓Aptaukošanās, testosterona terapija, danazols.

8. Novirzes no normas

↑Hipertireoze.

Aknu ciroze.

↓Hirsutisms.

Acne vulgaris.

Policistisku olnīcu sindroms.

Hipotireoze.

Akromegalija.

Kušinga sindroms.